

Wprowadzenie

Szanowni Państwo,

w dniu 17.2.2024 r. zaczną obowiązywać przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2022/2065 w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych oraz zmiany dyrektywy 2000/31/WE (Akt o usługach cyfrowych, AUC). Jest to bez wątpienia najważniejsza regulacja prawa Internetu od czasu uchwalenia dyrektywy Unii Europejskiej nr 2000/31/WE o handlu elektronicznym i wzorowanej na niej polskiej ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

Przepisy rozporządzenia, nazywanego nieraz „nową konstytucją Internetu”, w istotny sposób wpłyną na sposób świadczenia i zakres odpowiedzialności związany z różnego rodzaju usługami oferowanymi w sieci, w tym przede wszystkim poprzez platformy internetowe. Istotnemu wzmocnieniu ulegną również uprawnienia użytkowników tych usług w zakresie ochrony ich praw podstawowych, takich jak np. wolność wypowiedzi i informacji. Zasadniczą zmianą jest także wprowadzenie wymogu ustanowienia w każdym państwie członkowskim Unii Europejskiej organu regulacyjnego (koordynator ds. usług cyfrowych), jak również określenie mechanizmów transgranicznej współpracy tych organów oraz ich kooperacji na poziomie Unii Europejskiej, w tym z Komisją Europejską oraz Radą Usług Cyfrowych.

W Państwa ręce oddajemy specjalny numer kwartalnika „Prawo Nowych Technologii”, poświęcony wyłącznie Aktowi o usługach cyfrowych. Większość, spośród 22 artykułów zawartych w numerze, stanowi rozwinięcie referatów wygłoszonych w trakcie konferencji naukowej zorganizowanej we Wrocławiu w dniu 20.10.2023 r. przez Centrum Badań Problemów Prawnych i Ekonomicznych Komunikacji Elektronicznej Uniwersytetu Wrocławskiego (CBKE).

Układ poszczególnych tekstów w ramach Kwartalnika odpowiada kolejności poszczególnych przepisów w Akcie o usługach cyfrowych. W związku z tym, po przedstawieniu genezy, celów oraz najważniejszych zasad AUC, zaprezentowany jest blok artykułów dotyczących wzajemnych relacji przepisów AUC oraz innych aktów prawnych dotyczących treści cyfrowych rozpowszechnianych w Internecie, takich jak prawo autorskie, prawo mediów, czy projekt rozporządzenia o sztucznej inteligencji. W związku z tą ostatnią regulacją, odrębnie omówiona została problematyka związana ze statusem dostawców tzw. generatywnej sztucznej inteligencji.

Kolejne teksty dotyczą wykładni pojęć platform i wyszukiwarek internetowych, których dostawcy są głównymi adresatami obowiązków określonych w AUC. Analizie poddano również, czy i kiedy status taki można przypisać podmiotom z branży gamingowej.

Odpowiedzialność prawna pośredników internetowych za rozpowszechnianie nielegalnych treści zamieszczanych przez inne osoby jest jednym z najważniejszych obszarów regulacji Aktu o usługach cyfrowych. Szczególne znaczenie mają w związku z tym, opisane w trzech odrębnych artykułach, nowe obowiązki podmiotów określanych jako host providerzy, zakres stosowania tych przepisów do administratorów serwisów społecznościowych oraz zasada tzw. dobrego Samarytanina, pozwalająca pośrednikom internetowym na podejmowanie dobrowolnych działań w celu wykrycia, identyfikacji i usunięcia nielegalnych treści, bez ryzyka utraty możliwości powołania się na wyłączenia odpowiedzialności.

Nową, w stosunku do dotychczasowego stanu prawnego, instytucją określoną w Akcie o usługach cyfrowych są wydawane przez odpowiednie krajowe organy sądowe lub administracyjne nakazy udzielenia informacji dotyczące konkretnego odbiorcy lub odbiorców usług. Szczególne problemy interpretacyjne, opisane w jednym z artykułów, powstają w przypadku dostawców transgranicznych usług pośrednich jako adresatów tego rodzaju nakazów.

Zgodnie z zakazem wprowadzonym w Akcie o usługach cyfrowych, nie wolno projektować, organizować ani obsługiwać interfejsów internetowych w sposób, który „wprowadza w błąd odbiorców usługi lub nimi manipuluje lub w inny istotny sposób zakłóca lub ogranicza zdolność odbiorców ich usługi do podejmowania wolnych i świadomych decyzji”. Zakaz projektowania i wykorzystywania tzw. zwodniczych interfejsów internetowych (*dark patterns*), można również wywieść z przepisów RODO. Analiza możliwości ochrony na gruncie obu tych aktów prawnych jest przedmiotem jednego z artykułów.

Akt o usługach cyfrowych będzie miał również istotny wpływ na zasady prowadzenia reklamy internetowej. *Novum* stanowią w związku z tym ograniczenia w zakresie prowadzenia tzw. reklamy targetowanej opartej na profilowaniu danych wrażliwych oraz danych osobowych osób małoletnich. Te, niewystępujące przedtem zakazy, są przedmiotem wykładni dokonanej w dwóch odrębnych tekstach.

SPNT

Stowarzyszenie Prawa Nowych Technologii

Partnerem merytorycznym Kwartalnika jest Stowarzyszenie Prawa Nowych Technologii, które zrzesza prawników największych polskich i zagranicznych kancelarii, specjalizujących się w prawie nowych technologii. Celem działania Stowarzyszenia jest upowszechnianie wiedzy na temat regulacji prawnych oraz standardów w zakresie prawa nowych technologii, a także wspieranie działań dostosowujących w tym zakresie polskie prawo do prawa europejskiego i prawa międzynarodowego.

W ramach tego bloku tematycznego zawarty został również artykuł dotyczący kwalifikacji działalności reklamowej influencerów, z punktu widzenia Aktu o usługach cyfrowych.

Jednym z podstawowych celów uchwalenia Aktu o usługach cyfrowych było zapewnienie większej przejrzystości i odpowiedzialności w środowisku cyfrowym. Dotyczy to również sposobu funkcjonowania tzw. systemów rekomendacyjnych. Nowe przepisy zobowiązują platformy do stosowania bardziej zrównoważonych i sprawiedliwych algorytmów, aby unikać nieuzasadnionej dyskryminacji i stronniczości w procesie rekomendacji. Istotne jest także zapewnienie użytkownikom większej kontroli nad sposobem rekomendowania. Obejmuje to możliwość modyfikacji i personalizacji tych systemów przez samych odbiorców usługi, co w założeniu ma doprowadzić do podejmowania przez nich bardziej świadomych wyborów wyświetlanych im treści. Przedmiotem jednego z artykułów jest szczegółowa analiza zakresu tych obowiązków.

Akt o usługach cyfrowych ustanawia także nowe wymogi dotyczące funkcjonowania internetowych platform handlowych, pośredniczących w relacjach przedsiębiorca-konsument (B2C). Zakres tych obowiązków, a także związane z nim warunki projektowania i organizacji interfejsów internetowych, są przedmiotem analizy dokonanej w jednym z artykułów.

Zgodnie z zasadą proporcjonalności, w Akcie o usługach cyfrowych dodatkowe obowiązki nałożone zostały na największych usługodawców określanych jako bardzo duże platformy internetowe (*Very Large Online Platform*, VLOP) oraz bardzo duże wyszukiwarki internetowe (*Very Large Online Search Engine*, VLOSE). W niniejszym numerze, Autorzy skupili się na dwóch szczególnych obowiązkach tych podmiotów, tj. zapobieganiu rozpowszechnianiu informacji o charakterze dezinformacji oraz powinności zapewnienia dostępu do danych posiadanych przez VLOP i VLOSE, w tym informacji dotyczących działania systemów algorytmicznych przez nich wykorzystywanych.

W niniejszym numerze kwartalnika tradycyjnie przedstawiono również aktualności legislacyjne, regulacyjne i orzecznicze dotyczące różnych obszarów prawa nowych technologii.

Życząc Państwu dobrej lektury, mamy nadzieję, że zawarte w niniejszym numerze artykuły przyczynią się do lepszego zrozumienia założeń i celów uchwalenia Aktu o usługach cyfrowych.

prof. dr hab. Jacek Gończyński
Dyrektor CBKE

adw. Xawery Konarski
Redaktor Naczelny

beckakademia SZKOLENIE ONLINE

KURS: Raportowanie ESG – prawo i praktyka

20 lutego – 19 marca 2024 r.

Prelegentki: Maria Papis, dr Anna Partyka-Opiela

ZAPISY I SZCZEGÓŁY: akademia.beck.pl • 81 / 46 13 305

